

Abonamentele

Pentru Sibiiu:

1 lună 85 cr., $\frac{1}{4}$ an 2 fl. 50 cr.,
 $\frac{1}{2}$ an 5 fl., 1 an 10 fl.

Pentru ducerea la casă cu 15 cr. pe lună
 mai mult.

Pentru monarhie:

1 lună 1 fl. 20 cr., $\frac{1}{4}$ an 3 fl. 50 cr.,
 $\frac{1}{2}$ an 7 fl., 1 an 14 fl.

Pentru România și străinătate:

$\frac{1}{4}$ an 10 fr., $\frac{1}{2}$ an 20 fr., 1 an 40 fr.

TRIBUNA

Apare în fiecare zi de lucru

Insertiunile

Un șir garmond prima dată 7 cr.,
 a doua oară 6 cr., a treia oară 5 cr.,
 și timbru de 30 cr.

Redacțiunea și Administrațiunea:
 Sibiiu, strada Cîsnădiei Nr. 3.

Se prenumără și la poste și librării.

Un număr costă 5 cr.

Epistole nefrancate nu se primesc.
 Manuscripte nu se înapoiază.

La
Abonament nou

pentru

Octomvrie—Decemvrie a. c.,

cu prețurile însemnate în capul foii,

învită

Administrațiunea dîarului

„Tribuna“.

Abonamentele se fac cu multă lesnire
 atât în Monarhie cât și în România prin
 mandate postale (*Posta utalvány — Post-
 Anweisung.*)

Se recomandă abonarea timpurie
 pentru regulata expediție a foii.

Domnii abonenți sînt rugați a ne
 comunica eventual pe lîngă localitatea,
 unde se află, și **posta ultimă**; ear'
 domnii abonați vechi spre ușurare pot lipi
 pe mandatul postal **adresa tipărită**
 dela fâșiile, în cari li s'au trimis dîarul
 până acuma.

Sibiiu, 25 Septemvrie st. v.

Om cu om se ceartă, și om cu om
 se împacă.

Buna pace nu poate să dăinuească
 decât între oamenii, care n'au la olaltă
 nimic de împărțit și nimic de adunat. În-
 dată însă ce oamenii au adunat ceva îm-
 preună și vorba vine la împărțea, tată
 cu fecior, frate cu frate, rudă cu rudă se
 apucă la ceartă.

Am adunat și noi ceva împreună cu
 concetățenii noștri Sași și nu poate să
 fie lucru mai firesc decât certele dintre
 noi. Pretutindenea interesele noastre întră
 în conflict, și este foarte greu, se cere
 foarte multă înțelepciune, foarte multă ab-
 negațiune, foarte mult simțământ de drep-
 tate, ca să putem găsi rezolvarea conflic-
 tului. Astfel încordarea produsă între noi
 ia un caracter permanent, devine oarecum
 o parte din firea noastră. Prin comunele,
 unde Români și Sași locuesc împreună,
 ei se ceartă mai ales asupra averii comune,
 păduri și pășuni. Sașii se plîng, că Ro-
 mânii se folosesc peste ceea ce li se cu-
 vine din averea comună, ear Românii, că
 Sașii îi nedreptățesc prin fel de fel de
 statute. Urmarea acestor certuri e apoi,
 că fie unii, fie alții cer intervenirea pu-
 terii publice, deci că unii renunță, ear alții
 sînt siliți a renunța la dreptul lor de a
 dispune ei înșiși de averea lor comună.
 Căci un sat oarecare nu mai dispune el
 însuși de averea lui, când vine puterea
 publică să hotărească ea modul, în care ur-
 mează să se folosească fiecsecare sătean de ea.

Alături cu certele dintre consăteni
 mai sînt apoi certele dintre sat și sat
 tot pentru pășuni ori păduri. Se vrășmă-
 șesc oamenii și se poartă procese costiși-
 toare adeseori pentru lucruri de nimic.

În sine toate aceste n'ar fi o calami-
 tate. Ne certăm și noi între noi, săteni cu
 săteni, sate întregi cu alte sate întregi; e
 însă o deosebire foarte esențială între cer-
 tele, pe care le avem între noi, și acele,
 pe care le avem cu Sașii.

Certele dintre noi, ori cât de multă
 amărăciune ar produce ele, rămân certe
 între oameni, câtă vreme certele dintre
 noi și Sași foarte lesne pot să iee carac-
 terul unor lupte de rasă.

Aceasta cu atât mai vîrtos, cu cât
 în cele mai multe casuri punctul lor de
 plecare e sentimentul de rasă.

Nu-i vorba, forma, în care se ivesce
 conflictul, e economică. În sate de obicei
 Sașii, ca oameni cu stare, se apără contra
 „abusului“ ce face sărăcimea, Românii,
 de averea comună. De sigur însă, dacă
 și sărăcimea ar fi tot Sași ori și oamenii
 cu stare tot Români, certurile nu s'ar ivi
 ori nu ar fi atât de înverșunate cum sînt.

Ceea ce dă conflictelor de natură
 curat economică caracterul primejdios e
 numai sentimentul de rasă. Sașii, popor
 avut și superior în cultură se simt ame-
 nințați prin Românii incuți și săraci în
 existența lor etnică, ear Românii, tocmai
 fiind mai săraci și mai incuți, în concu-
 rența vieții de toate dîlele se simt apăsăți
 față cu superioritatea economică și cultu-
 rală a Sașilor.

Nu vom discuta cestiunea, dacă în
 adevăr sîntem noi și Sașii atât de pri-
 mejdioși unii pentru alții; ne mîrginim a
 o nega aceasta. Ori și ce existență or-
 ganică chiar în vîrtutea tendenței sale fi-
 rescii de a se perpetua este un fel de pe-
 ricol pentru alte existențe de același fel,
 dar deosebite de ea; astfel nici noi și
 Sașii nu putem sta alături, fără ca să
 ne jîgnim unii pe alții. Sentimentul acestei
 jîgniri reciproce nu trebuie însă să deter-
 mine faptele noastre, și clasele culte atât
 la noi, cât și la Sași, trebuie să se ridice
 mai presus de el să-și deie silința de a-l
 înăbuși și în masele poporului. Căci sub
 stăpînirea acestui sentiment trebuie ne-
 părat să ajungem la lupta de rasă.

Și poate că mulți rostesc cuvintele
 „luptă de rasă“, fără ca să-și fi dat
 bine seamă despre înfricoșatul lor înțeles.

Cel mai mare și tot odată cel mai
 vechiu popor de pe fața pămîntului sînt
 Chinezii. Cu toate aceste ei nu sînt de
 fel rășboinici, precum nu sînt nici Ovreii;
 ei sînt însă nisce oameni, care-i întrec
 în sentimentul practic chiar și pe Ovrei.
 Chinezii au avut în toate timpurile și au
 și astăzi deprinderea de a stîrpi pe po-
 poarele vecine ce îi supără. În loc de a
 le supune, ei trimit o expedițiune însă-
 rinată a omorî până la cel din urmă pe
 membrii tribului ori ai poporului supără-
 tor, și câtă vreme există vreunul dintre
 dînșii expedițiunea nu se termină.

Aceasta e lupta de rasă în forma ei
 fătîșă și nesfiită.

Chinezul își dîce: Eu nu pot trăi,
 nici mă pot desvolta în pace, câtă vreme
 există acești oameni, deci am să-i stîrlesc.

Tot astfel să ne dîcem și noi popoa-
 rele din Europa unele despre altele?

Nu este oare pentru noi o formă de
 viață comună, pusă mai presus de cea
 dîlnică, nu sînt în noi nisuițe comune,

care n'au nimic a face cu naționali-
 tatea?

E incapabil de acea viață superioară
 poporul, care nu poate să trăiască și să
 se desvolte alături cu alte popoare, nu
 simte nisuițele comune, care ele singure
 fac din noi omenire pornită spre desvol-
 tare de specie.

Îi înțelegem, deși nu-i aprobăm pe
 Maghiari, dacă dîc, că poporul maghiar
 nu va pute să ajungă la cea mai deplină
 desfășurare a firei sale, la mîrire, la pu-
 tere, la însemnătatea universală, decât după
 ce vor fi perit popoarele ce mai trăesc
 dimpreună cu el pe aceeași bucată de
 pămînt, înțelegem desperarea, cu care se
 aruncă ei, elementul străin în mijlocul
 Europei ariene. Noi însă, Europeanii, is-
 voritiți cu toții din aceeași spiță, toți cu
 toți același fel de oameni, noi, care îm-
 preună am creat, împreună am purtat și
 împreună vom duce mai departe cultura
 Europei, noi trebuie să ne rușinăm de
 sentimentul mic al urei de rasă.

Și cu toate aceste există această ură
 și între noi și ne împinge la luptă.

Arareori e fătîșă această luptă, însă
 cu atât mai înjositoare e, când ea se
 poartă în ascuns.

Noi avem o morală umanitară, uni-
 versală, care ne prescrie față cu toți
 oamenii aceleași drepturi și aceleași datorii.

Alături cu aceasta sub apăsarea urei
 de rasă se produce o morală particulară,
 precum e cea din Talmud, care mîrgi-
 nesce datorile numai față cu membrii
 poporului, din care faci tu parte. Pe străin
 îl poți strica, îl poți păgubi, pe străin
 trebuie chiar să-l ruinezi, fiindcă e străin.

E pentru noi o rușine, că poate să
 se propage și între noi această morală,
 și că se propagă.

Este în ochii Sașilor un fel de merit
 de a-l păgubi pe Român și este și în ochii
 Românilor un fel de merit de a-l păgubi pe
 Sas. Aceasta nu se mărturisește pe față, în
 auzul tuturor, dar mulți foarte mulți o simt.

Nu vom intra în amenuntele luptei
 urmate în ascuns, ci ne vom mîrgini a
 reaminti un singur cas caracteristic.

Între Reșinar și Cîsnădioara există o
 ceartă pentru un deal sterp. Mai anii
 trecuți cățiva Reșinăreni, care se întorceau
 dela pădurea lor peste locul în litigiu, au
 fost împușcați. De cine? De Sași din Cîsnă-
 dioara. De care anume? Aceasta nu se scie!

Același lucru li se poate întempla și
 Sașilor, căci și Românii sciu, dacă e vorba,
 să lovească din ascuns, ba și lovesc destul
 de adeseori chiar și pe față.

Așteptăm ca în ambele părți elemen-
 tele mai culte să nisuiască a pune capăt
 acestei lupte; cu atât mai mare ne e dar
 întristarea, când vedem, că și ele iau parte
 la ea. Căci ce oare alta decât luptă de
 rasă a fost ceea ce s'a petrecut dîlele aceste
 în adunarea universității săsesci?

Dar despre aceasta ne rezervăm a
 vorbi în deosebi.

Revistă politică.

Sibiiu, 25 Septemvrie st. v.

Marii noștri politici, matadorii parti-
 dului liberal din dietă nu mai slăbesc pe
 alegători cu dragostea: s'au pus cu tot-
 adinsul pe discursuri. Mai când era, frații
 Tisza și-au desvilit necazurile de care
 sînt muncii și acum eată că vine și
ministrul Tréfort ca să culeagă și dînsul
 laurii înțelepciunii politice. Ministrul cul-
 telor și instrucțiunei publice, întors din
 lunga sa călătorie ce a întreprins în străi-
 nătate și mai ales în Englitera, s'a grăbit
 a se duce în mijlocul alegătorilor sei dela
 Pojon, spre a le face cunoscute rezultatele
 umbletelor sale. Mai nainte de toate prea
 iubitul nostru ministru, care ține așa de
 mult ca cultura în patria noastră să fie
 numai maghiară, arată că problemele unei
 adevărate politici culturale nu pot să fie
 rezolvate, decât într'un stat democratic, pe
 când un stat care ar voi să devină un
 institut de îngrijire pentru slăbiciunile in-
 dividuale și interesele de clasă, la urma
 urmelor singur se va slăbi într'atăta, încât
 nu va mai avé să apere nici o clasă.
 Ministrul găsește mai departe mîntuirea
 nației în unirea industriei cu agricultura,
 în desvoltarea de trebuințe mai fine, în
 gusturi mai deosibite și în muncă inten-
 sivă. Numai pe această cale Maghiarii vor
 pute scăpa de rătăcirii și încurcături și
 pentru aceasta de sine se înțelege, că tre-
 buiesc bani. De aceea discursul ministrului
 Tréfort se poate privi ca un apel indirect
 la legislațiune și poate servi totodată ca
 expunere de motive la viitorul budget al
 ministerului cultelor și instrucțiunei pu-
 blice. — Toate ar fi cum ar fi, dacă n'am
 sci, că idea conducătoare în toată acti-
 vitatea ministrului Tréfort, este idea ma-
 ghiarisărei.

Punem sub ochii cetitorilor aprețierile
 ce fac două dîre străine despre **mesagiul
 de deschidere** al dietei ungare.

„Norddeutsche Allgemeine Zeitung“
 dîce între altele: „Alianța între națiunea
 ungară și marea națiune germană datează
 din dîua când s'a pus pe capul unui Habs-
 burg coroana S-tului Stefan. Nu este,
 precum s'ar părea, numai o operă a în-
 tîmplărei că i-a fost rezervat unui bărbat
 de stat maghiar, de a arangia și consolida
 relațiunile între noua Germanie și noua
 Austro-Ungarie, astfel încât să poată fi în-
 coronate printr'o alianță, care deșteaptă
 admirațiunea și — ceea ce poate că este
 și mai de însemnătate — respectul lumii.
 În decursul timpului alianța cu Germania
 s'a înrădăcinat tot mai mult în conștiința
 politică a națiunei ungare, astfel că Mo-
 narchul a sciut prea bine că poporului un-
 guresc îi va spune o veste plăcută când
 îi va spune cuvintele: „Relațiunile noastre
 cu Germania sînt cât se poate de întime.“

Diarul francez „Le Temps“ se ex-
 primă în modul următor: „Rusia n'are
 parlament și cancelarul german n'are obi-
 ceiu să inițieze Reichstagul în politica sa
 externă; altfel se petrec însă asemenea lu-
 cruri la Dunăre. Mai nainte de a se fi dat
 ocasiune pentru interpelări în delegațiuni,
 presa comentează cu cel mai mare interes
 omiterea atât de caracteristică în mesagiul
 ungar, chiar și a numelui de Rusia și tă-
 cerea deservită cu privire la întrevvedere....
 „Precis și caracteristic,“ continuă „Temps,“
 este limbajul lui „Pester Lloyd,“ în care
 după cum se crede, se oglindesc gîndi-
 rea ministrului-president al Ungariei. Acest
 organ contestă în mod absolut, cumcă s'ar

fi reînnoit alianța celor trei împărați și tăcerea mesagiului regesc i se pare ca o dovadă peremptorie pentru exactitatea afirmațiunei sale. Precesiuinea în expresiunile articolului acestuia nu mai lasă nici o îndoială, că Ungurii nu voiesc să primească idea unei alianțe cu Rusia.

Încercăturile din Egipt nu se mai sfîrșesc. Cassa datorilor statului egiptean, îndată după expirarea vacanțelor tribunalei internațional, a și pîrit pe guvernul egiptean pentru suspendarea amortisațiunilor. După cum se anunță însă „Agenției Renter,” membrul englez al cassei datorilor a refuzat de a da concursul seu pentru purtarea procesului. — Tot cu privire la această încercătură a țiarului „Observer” i se anunță din Cair, că ministrul de externe al Egiptului, Nubar pașa a răspuns la protestul puterilor declarând, că suspendarea fondului de amortisațiune a fost absolut necesară în vederea stării celei rele a tesaurului public.

Cu privire la **conflictul chino-francez** admiralul Courbert a trimis ministrului marinei o depeșă din Ke-Lung cu data de 3 Octomvrie n., în care se dice, că la 1 Octomvrie au început operațiunile contra Ke-Lungului prin ocuparea dealului Saint-Clement. După o luptă destul de înverșunată în noaptea dela 1 spre 2 Octomvrie trupele chineze au părăsit două întărituri spre Vest dela numitul deal și Francezii le au ocupat fără nici o rezistență. Ne-am apucat — dice admiralul Courbet — să ne întărim în acest loc. La 4 Octomvrie vom începe să operăm contra întăriturilor dela Ost. Noi avem patru morți, un pierdut, cinci greu și opt ușor răniți. Locuitorii țerei taxează pierderile Chinezilor la 8 — 100 morți și 200 — 300 răniți. Admiralul Lepsés a început la 2 Octomvrie atacul asupra Tamsinului și va căuta să ocupe portul. — „Agenției Havas” i se anunțase cu data de 4 Octomvrie n. din Ha-Noi că trei canoniere franceze, care făceau recunoașteri pe râul Looch-Naa, au fost surprinse de trupele regulate chineze. Un oficer francez a căzut mort și trei-deci soldați au fost răniți. „Tems” și „Național” ne spun acum că afacerea dela Looch-Naa n'a fost rezultatul unei surprinderi, ci începerea operațiunilor hotărîte de mai nainte. Lupta canonierelor a fost o luptă de recunoaștere, spre a lămuri țări și poziția dușmanului. Generalul Négrier, deoarece acum cunoaște puterea dușmanului își concentrează trupele spre a porni spre el. În curînd are să se întîmple ciocnirea între corpul de expediție și între trupele chineze.

Din Londra se scrie cu data de 2 Octomvrie n. că întregul cler catolic din Irlanda, întrunindu-se în conferință, a hotărît în unanimitate să încredințeze pe

Parnell și aderenții săi, ca să apere în parlament cestiunea educațiunei și instrucțiunei în Irlanda se identifică cu partidul naționalist și cu biserica romană și dă expresiune pentru întâia dată în mod oficial comunității de interese între ele. Întregul cler irlandez se grupează prin rezoluțiunea luată împregiurul stindardului lui Parnell. De aceea în viitoarea sesiune a parlamentului avem să ne așteptăm la crâncene lupte.

Inspecțiunea de stat asupra scoalelor medie confesionale.

(Continuare.)

§. 7. Comisarul se va convinge, în ceea ce atinge starea instrucțiunei, înainte de toate despre aceea, oare se propun în respectivul institut toate obiectele de învățămînt obligate conform art. de lege XXX. §. 3. a — p, § 4 a — q, și adecă în aceea ordine și împărțire după cum s'a statorit (§ 8.) de autoritatea competentă. Nu se excusă scolarii dela vre un obiect de învățămînt obligat? Comisarul ministerial se va încredința despre acurățetea și rezultatul învățămîntului cercetînd oarele de propunere și urmînd toate cu atențiune.

Pentru acest scop va trebui să iee parte ca ascultător în deosebite clase la predarea de obiecte deosebite. Aceasta o va împlini comisarul ascultînd în fiecare clasă baremi un obiect și pe fiecare profesor în vre-o clasă.

Va urmări cu atențiunea parte propunerea și explicarea, parte răspunsurile scolarilor, punerea întrebărilor din partea profesorului.

Ca să poată judeca în mod cuviincios propunerea profesorilor și decursul învățămîntului, e de lipsă să cunoască planul de învățămînt staverit de autoritatea școlară confesională supremă (luat spre știință ca aprobare din partea ministrului) și împărțirea obiectelor, precum și cărțile de școală și ordinea de predare, ca în acest mod să judece învățămîntul chiar în punctul ce se propune în acea oară.

În scoalele medie confesionale subvenționate de stat fiind conform § 47 c., obligator planul de învățămînt pentru scoalele medie ce stau sub dispunerea și conducerea nemijlocită a ministrului de culte și instrucțiune publică, în aceste scoale instrucțiunea și decursul învățămîntului e de a se judeca conform acestui plan. Oare propune-se, în scoalele în cari limba de propunere nu e maghiară, limba și istoria literaturii maghiare în un număr corespunzător de oare? Predă-se în clasele VII și VIII limba și istoria literaturii maghiare unguresce?

Comisarul ministerial va judeca răspunsurile scolarilor în general din punct de vedere al atențiunei, al inteligenței, precisiunei, al siguranței și al iuțimei (facilităței).

Să iee a mână și lucrările scripturistice ale scolarilor și să se încredințeze despre aceea, oare censurează-le sau coregu-le profesorii ori indică acestia scolarilor ceea ce trebuie să coregă elevul? Trebuie îndreptată atențiunea și pe forma externă

a lucrărilor din punct de vedere al eleganței și al curățeniei.

Să se convingă și despre aceea dacă cetesc scolarii și acasă între limitele învățături lor? Există bibliotecă pentru tinerime și îngrijit e ca să fie și lectură promovătoare de cunoștințe serioase și folositoare pre lungă lectura de petrecere? Să se convingă în câtă măsură se face întrebunțare de cărțile din bibliotecă; oare nu împedecă lectura pre scolarii dela studiile scolastice și dela pregătirea temelor domestice; are tinerimea la institut reuniune de lectură și nu cumva și aceasta numai vegetează? Oare vre un profesor e conducătorul reuniunei?

Sînt de a se cerceta și celelalte reuniuni ale tinerimei, cari eventual ar exista în institut. Dacă există cumva în institut vre o reuniune neaprobata de guvern sau dacă cumva scolarii sînt membri ai vre unei reuniuni afară de institut?

Sînt de a se cerceta și aședămintele împreunate cu locuința internă ale institutului sau fără de aceasta precum convicte, alunee și altfel de instituțiuni de această categorie ce ar fi existînd la institut, examinînd ordinea, curățenia, vîptul și în general toate dispozițiile relative la starea sanitară, morală și disciplinară.

§ 8. Întrucît privește disciplina scolarilor și până cînd în sensul § 38 autoritățile supreme confesionale scolare vor staveri regulamente de disciplină și procedură și aceste vor fi prezentate ministrului de culte și instrucțiune publică luîndu-se spre știință, comisarul ministerial are să se încredințeze dacă se dă disciplinei atențiunea necesară atât la prelegeri între murii institutului pentru susținerea ordinei, cât și în afară pentru moralitatea scolarilor.

Să ceară deslucire cum se deprinde disciplina, cari sînt casurile disciplinari obveniente mai des? Nu e prea severă sau prea laxă disciplina în școală? Nu sînt în institut între tinerime boale morale, a căror vindecare sau suprimare ar pretinde măsuri disciplinare excepționale?

§ 9. Relativ la directoratul și purtarea agendelor scolare, comisarul se va extinde numai în general cercînd să afle dacă datele statistice și arătările ce sînt a se așterne guvernului sînt exacte și dacă aceste s'au trimis la timpul seu autorității supreme scolare confesionale pentru subțernere conform § 48 a) și b)? Matriculele se poartă oare regulat și se grijește cum se cuvine? Testimoniile sau actele de dimitere ale scolarilor ce vin dela altă școală medie confesională sau dela una ce stă sub imediata conducere și dispunere a ministrului, se controlează în mod corespunzător? Întîmplă-se primirea scolarilor în sensul legii (§§ 9, 11, 12)? În studiarea sau trecerea alor două clase ori examene private în decursul unui an din mai multe clase nu se fac transgresiuni de lege (§§ 14 și 15)? Nu cumva sînt mai mulți de 60 scolarii în o clasă (§ 17)?

Ținu-se în evidență cercelarele exmisse pe calea autorității confesionale supreme, cu deosebire cele referitoare la eliminarea singuraticilor scolarilor? (Va urma.)

Correspondență particulară a „Tribunei”.

Cluj, în 5 Octomvrie n. 1884.

Stimate d-le Redactor! „Iulia” dă semne de viață, se constituie . . . aceasta este noutatea care o împărtășiau diarele de aici zilele trecute cetitorilor. Diarele de aici și cu deosebire „Ellenzék”-ul își închipuiau, că societatea „Iulia” în urma celor întemplate prin Maiu și prin Iunie a. c. a perit, s'a nîmicit, a dispărut pentru totdeauna de pe globul maghiar și eată-o acurivindu-se eară pe neașteptate. Șerpele își ridică capul, trebuie sdrobot . . . așa gîndia „Ellenzék” și începî din nou agitarea contra societății și contra tinerimii române de aici.

După-ce s'au început cursurile la universitate, comisia de preste vară a „Iuliei” a întreprins pașii necesari, ca societatea să-și reînceapă activitatea. Spre acest scop a redigeat un apel, în care provoacă pe toți studenții universitari, cari conform statutelor, au drept să fie membri ai „Iuliei”, să se înscrie și să se constituie. Dar rectorul universității de două ori a denegat subsemnarea acestui apel, din diferite cauze, până ce în sfîrșit la stăruința comisiei, a trebuit să-l subsemneze, cînd apoi s'a și afișat pe tabla neagră a universității.

Îndată ce a prins de veste „Ellenzék” despre aceasta, a și început agitarea în contra societății. În numărul 227 de Luni 28 Sep. n., își exprimă părerea sa de rău față de rector pentru subsemnarea apelului și provoacă indirect tinerimea maghiară, să nu suferă în mijlocul seu o societate ca aceasta „compromisă”. Și aceste machinațiuni „cavaleresci” au avut în câtva efect. Din partea tinerimii maghiare, precum ne spune tot „Ellenzék” Nr. 228, s'a prezentat o deputațiune la rectorul rugîndu-l să interdică societății dreptul de constituire. Dar rectorul n'a putut de astădată satisface „nobili” lor dorințe.

Astfel deci societatea s'a constituit în 29 Septemvrie seara în localitatea sa. Au asistat la ședință rectorul, ear din partea tinerimei maghiare au venit câțiva universitari, au ascultat puțin, apoi s'au depărtat, cum dice proverbul român, „cu urechile pleoștite și cu coada între picioare”, căci n'au putut descoperi nici un lucru antipatriotic prin societate. Ea 'și-a compus comitetul astfel: president: Pompiliu Pipoș, jurist absolut; vice-president: Const. Pop, stud. în științe; secretar de interne: Mihaiu Părvu, stud. în științe; secretar de externe: Leon Seridon, stud. în drept; casar: Valeriu Morariu, stud. în drept, bibliotecar: Pavel Svințiu, stud. în litere; membri de încredere: Iuliu Dombradi, G. Popescu, stud. în drept și G. Coșbuc, stud. în litere.

Până aci s'a conces „Iuliei” să meargă, ear mai departe nu. Comitetului i s'a interzis orice activitate oficială, până-ce se va termina noua cercetare, care încă nu este începută.

De altcum colegii nostri maghiari acum sînt liniștiți; numai ici-colea mai auzi așa în treacăt, ca un echo din timpul eroismului anului

Foița „Tribunei”.

Dunărea.*)

Navigațiunea.

Date foarte prețioase ne comunică dl Dehn relativ la istoria navigațiunii pe Dunăre din cele mai vechi timpuri până în zilele noastre.

„Pe timpul Romanilor, ba chiar și în secolele mai târziu era pe Dunăre o comunicațiune relativ mai viuă decât în zilele noastre. Pe Dunărea de sus Romanii transportau din ținuturile Alpilor cu deosebire sare, fier, arme și alte lucruri de vîndare. Față cu scumpetea, nesiguranța și durata lungă a comunicațiunii pe uscat, comunicațiunea pe apă oferia cu toate greutățile navigațiunii nisece avantaje, care în împregiurările comerciale de astăzi nu mai însemnează nimic. Afară de aceasta pentru Romani o mare parte din Dunăre era hotar, zid și șanț față cu popoarele nordului. Două flote erau puse în scop de apărare din sus de Viena. De alun-gul râului se întemeară castele, colonii, municipii, drumuri, trecători și canale. O cale strategică ducea dela malul Dunării, din Regensburg, până la Marea Neagră. La anul 360 împăratul Iulian se îmbarcă cu 3000 oameni pe Dunărea de sus înspre Orient. Însă cu căderea imperiului roman cădu și navigațiunea pe Dunăre”.

*) (Vezi Nr. 130.)

„Secole întregi i-au trebuit Apusului, pentru ca să-și ridice puterile economice la nouă creațiuni. Pe Dunăre se produse o nouă viață. Încetul cu încetul comunicau vasele comerciale pe Dunăre. Ele duceau la Bisanțiu produse apusene pentru Orient, ear la Lorch la gura Enns-ului produse de artă și naturale orientale pentru toată Europa apuseană și nordică, dar numai în cantități mici, scumpe obiecte de lux și de consumare, foi de dafin, șofran, alune, uleiuri, piper, ghimberiu, cuișoare, chimin, nucșoare, mătăsă, ornate de mătăsă, mantii de purpură, stoffe de fir și altele. În schimb pentru acestea Occidentul, în deosebi din Austria, Germania și Olanda, trimitea în Orient arme, fer, lemn de nuc, țesături de lână, aur, argint și altele. Tarifele vamale din Krens fac la anii 1177 și 1178 amintire și despre fete vendo-slave trimise drept articole de export la Constantinopol”.

În timpul cruciatelor navigațiunea pe Dunăre ia un avent nou, ear epoca aceasta se termină cu descoperirea drumului maritim spre Indii, și navigațiunea pe Dunăre decade cu deservire după stabilirea domniei turcesci în Europa.

Abia în secolul XVIII se produce o nouă viață pe Dunăre.

„La 11 Iulie 1782 pleacă sub auspiciile împăratului Iosif II. prima corabie cu mărfuri (țesături, fierării și mărunțișuri) dela Viena di-

rect la Cherson și Constantinopol și deschide prin aceasta nouă dumuri. Alte corabii pleacă în urma acesteia, ear peste doi ani sosesc la Viena una turcească cu cafea, urez, stafide, migdale, lămâi, bumbac și altele. În timp de câțiva ani comerțul între Austria și Turcia se putea calcula pe milioane și era mereu protegiat prin măsurile luate de stat” . . . La 13 Iulie 1813 un decret imperial promite un privilegiu potrivit aceluia, care va găsi un mijloc spre a duce fără de cai ori boi corăbiile pe Dunăre în sus”.

„Această invențiune a fost pusă la încercare încă la anul 1807 în America de Nord și s'a dovedit bună, însă abia la 4 Septemvrie 1830 a brăzdat primul vapor valurile dela Viena la Pesta, opera unui Englez, prima întreprindere a „primei societăți ces. reg. de navigațiune de Dunăre”, cu un capital în acțiuni de 100,000 fl.”

Această societate își desvoaltă încetul cu încetul întreprinderile, și la anul 1882 serviciul ei s'a dezvoltat pe o linie de 599, 4 miluri (4546, 8 chm), din care

335,7 miluri pe Dunăre dela Regensburg la Sulina.
20,5 „ „ Drava „ Barcs la Draneck.
101,2 „ „ Tisza „ Tokaj „ Slankemen.
15,4 „ „ Canalul Francisc.
15,0 „ „ „ Béga.
79,4 „ „ Sava dela Sisek la Belgrad.
8,2 „ „ riuri laterale.
24,0 „ „ Marea neagră până la Odesa.

Desvoltarea societății d-l Dehn o cuprind în următoarele cifre:

	la 1830	la 1833	la 1882
Capitalul în acțiuni	105,000 fl.	735,000 fl.	25,000,000 fl.
Împrumut	— „	— „	19,895,375 „
Corabii de mare	— „	1 „	2 „
Corabii de râu	1 „	4 „	182 „
Puteri de cai	60 „	296 „	16,754 „
Luntri de lemn cu cărmă	— „	— „	1,400 „
Valoarea parcului de corabii	105,000 „	668,535 „	24,967,481 „
Prețul de aprovizionare	— „	— „	51,126,184 „
Valoarea minelor de cărbuni	— „	— „	11,176,394 „
Pasageri	— „	17,727 „	1,748,796 „
Mărfuri în centenare vamale	— „	43,152 „	33,497,234 „
Numărul persoanelor de serviciu	— „	— „	11,000 „
	1830	1833	1882
Venitul total	— „	— „	13,808,188 „
Cheltuieli	— „	— „	10,484,499 „
Venit brut	— „	— „	3,323,688 „
„ netto	— „	— „	1,681,087 „

De sine se înțelege, că navigațiunea „societății” nu reprezintă decât o parte din întreaga comunicațiune comercială, ce se face pe Dunăre

acad. trecut, câte un „büdös oláh“ sau „bocskoros“, care însă s'a aușit totdeauna și se va aușii și de aci înainte, căci, ce vrefi, așa aduce cu sine cultura maghiară! Cursurile universitare decurg regulat, numai s'ermana catedră română a amușit... și „hoșii de păgubași“ încă mai au îndrăzneala să se plângă. O astfel de obrăznicie numai într'un stat liberal, cum este Ungaria, se poate întâmpla. În Rusia de sigur s'ar pedepsi „cutezanții...“ Cu suspendarea profesorului de limba română însă stau în legătură unele împregiurări, cari nu scim cum se vor rezolva. Sânt adevă, precum sântem informați, mai mulți tineri români, cari voesc să treacă rigorosul din limba română în decursul acestui an. Cine îi va examina pe acestia, dacă profesorul este suspendat? Nu scim; „Ellenzék“ însă ar rezolva ușor problema, ar aduce se-i examineze, pe — Moldován Gergely. Silvan.

Chestiuni bisericesci.

(Înceiere.)

II

Înfințarea unei foi române eclesiastice e reclamată și de alte mai multe împregiurări; progresul le cere preoților să nu uite cuvintele d-lui Christos: „luați aminte de voi și de turma încredințată vouă.“ Perfecționarea indivișilor preoți pas de pas cu progresul și îngrijirea de creștinii încredințați lor spre a-i înainta în cele spirituale, morale și materiale, cere o îndrumare dîlnică.

Mitropolitul Andreiu Șaguna, când fără să ceară eparchioții lui Constituție, le-o da, a trebuit să fie îndemnat de nisce motive mari; cum el născut a fi absolutist înbie Românilor gr. or. încă la anul 1864 conceptul Statutului organic și-i provoacă se-l pădească.

Acel bărbat cu spirit departe vâdător a prevăd că preoții vor rămâne cu zidurile bisericii fără biserica cea vie, de aceasta explică el, că biserica sânt creștinii. Societatea creștinilor și ei prin ei cu preotul între ei să îngrijească de necesitățile culturale religiosității și moralei lor.

El a prevăd că Români vor fi amenințați de pericol și ei au să se apere ca și în trecut sub biserică.

A vâd că Maghiarii ne împedecă a ne cultiva dar ne-a pus în luptă și lupta era progresul. Ei vor a ne înghiți, însă se vor îneca cu noi; deci nu ne temem.

Alt curent: părăsirea religiei și a bisericii de către înțelgența noastră, aduce pericol existenței naționale.

Se constată aceasta în România, acolo înțelgența română a părăsit biserica și ea a intrat în legătură francmasonice, în societățile anteecclesiastice ca aceea ce o represintă dl prof. Nădejde cu foaia sa socialistă din Iași și că drepturile omului „în București de dl A. Filitis arată: cărturarii români sânt cosmopoliti și astfel antegarda Românilor a apucat pe prăpastia a fi înghițită de clasa străină mijlocie. Prelații României vâd, dar nu se îngrijesc să deie înțelgenței române nutrimenț religios cultural, căci ea nu se mulțumesc numai cu cele dogmatice. Amenințarea existenței naționale în România e evidentă, când biserica e abandonată.

Bărbații mireni conducători vâd lupta străinilor cu felurite mijloace însă se liniștesc a nu se teme de pericol căci, spiritul mare românesc care s'a dezvoltat ar apăra pericolul.

În Transilvania și Ungaria încă se vede dosnicia religioasă: la Sibiu la Arad și chiar la Brașov, bisericile sânt goale. Nu ar fi mare îngrijirea aceasta, dară îngrijirea este: că nemoialitatea crește într'un mod înspăimântător. O foaie serioasă din România serie: „Societatea română se prăvălește în abisul cel mai profund al corupțiunei.“ Despre crescerea demoralisării la noi ne constată o foaie fapte înspăimântate de prin Ungaria. Ei bine, pentru ce sânt biserici și preoți? să boteze și să îngroape? Nu, ci să lumineze și moralizeze, dară mulți preoți nu sciu ce să facă. Ei vâd răul că crește, cei bătrâni dic: nu o să mai trăim atâta; cei tineri se pun pre materie, că materia va domni și în corupțiune, eară cei filosofi merg împacăți cu cursul natural. Astfel strigând: lumină și morală, Români se uscă de arșița soarelui și dincolo și dincoace.

Mai e o împregiurare de considerat; Români sânt înzestrați cu un talent mare, dară pripit. Vedem în România că ei abia s'au desțeptat de câțiva ani și în ale progresului

merg cu națiunile culte, ba în unele întrec și pe Francezi; fac saltul către progres, dar în merșul lor ei constată și contraste. Norociți sânt Români cu astfel de spirit mai ales ađi când lumea progresează în un deceniu, cât într'un secol; norociți că Români merg cu cultura apusului, însă, ca tot individul talentat, care cotează prea mult nu poate să o pătească ei în o nenorocire nu temporală ci eternă, că locuitorii adevărați ai omeniei, cari sânt ađi Europeni cu datinile europene, dară sânt și robi Americanilor europeni. Nu Maghiarii ne înspăimântă ci o astfel de amenințare și biserica e chemată a apăra de această primejdie sub scutul ei.

Să abstragem că necesitățile generale și ale poporului român gr. or, ar reclama o foaie bisericească, pentru-că sânt bărbați; cari poate țin, că poporul se poate cultiva numai prin școală și că nu toți cetitorii vâd în viitor o gogoriță așa înspăimântătoare precum o am descris; totuși aceea o cred toți cetitorii, că în special preoții au trebunță de perfecționare și de progres din următoarele temeuri:

Perfecționarea preoților o reclamă chemarea lor, pozițiunea și timpul. Chemarea lor e a face din Români ceea ce au făcut preoții altor națiuni culte: a lumina și a moraliza; pozițiunea preoților este: conducerea; timpul care ar conduce la toate lipsele lor. Întrebăm se află preoți preparați la locul lor? Întrebăm: staționează sau progresează preoțimea română? Răspundem fără sfială, că relativ progresează, dară în maiortatea ei staționează. Sânt preoți cu mai multe școale, decât înainte de anul 1848 dară și poporul a înaintat în cultură. Pe sate întimpinăm creștini cari fac reflexiuni la cele rituali și dogmatice punând întrebări preoților și ei tac sau dau din umeri, cugetând: „Nu ispițiți pe Domnul“ pentru-că nu sciu da răspuns. Deci e o necesitate a se preda, a se însprospeta sciințele rituale, dogmatice, istorice-bisericesci și anume retorica și îndrumarea în predici.

Față de parochienii încredințați preoților încă e necesitate a se îndruma cum se-i desvolteze în cele spirituale morale și în cele materiale.

Chestiuni bisericesci, cari au dat ansă la polemică ca și cele despre Reuniunile preoților; ca rețipărirea cărților bisericesci, ortografia, stilul, purificarea și terminii etc.; ca uniformitatea rituală cultura nouă prin musica vocală, controlarea faptelor, criticarea abuzurilor, anunțarea rezultatelor bune de prin sinoade, censurarea cărților catechetice dogmatice și recomandarea lor sinodului archid. spre premiare etc. etc.

Și mai pre sus de toate, aceea ce se simte: două direcțiuni în curentul progresului în biserică cea de Viena și cea de Lipsca.

Un impuls către virtuți încă e de lipsă să deie cineva. Amorțim cu toții, căci cei tineri ajungând fără merite la domnie, se trândăvesc.

Sub absolutism îi controla Arhiepiscopul: acum cine arată meritele distingerii preoților?

Scopul unei asemenea foi ar fi deci: căștigarea de puteri nouă spirituale și lumina poporului. „Păstorul cel bun sufluet își pune pentru oi.“ „Așa să lumineze lumina voastră înaintea oamenilor, ca vâdând faptele voastre cele bune să mărească pre Tatăl cel ceresc.“

Pentru edarea la lumină înlesnesce ađi mult instituttele tipografice pe care le avem. Trebuie numai doar trei bărbați cu renume a se anunța că voesc a publica o atare foaie și preoții se vor abona, cari nu vor simți necesitatea, vor fi îndemnați în sinoadele lor preoțesci din Martie a. c. Varnava.

Cronică.

Din Gurghiu. Programul de vânătoare al principelui de coroană s'a schimbat. La dineul dela 4 n. l. c. s'a raportat, că s'au aflat urme nouă de urși în pădurile dela Casiva. Au fost trimiși acolo stîrnaci; vînatul de păturnici nu se va face. În 5 n. l. c. dimineța părechea principiară de coroană a asistat dimpreună cu arhiducele Francisc la o liturgie tacită. După liturgie societatea de vînat a pornit în pădurile Casivei. La dineul din 5 n. l. c. au fost invitați și comitele suprem și vice-comitele comitatului Mureș-Turda. La dineul din 4 n. l. c. principele de coroană a ținut un toast în sănătatea Maestății Sale în limba maghiară, contele Samoil Teleki în sănătatea arhiducelui Francisc în limba germană. La serbarea onomastice Maestății Sale a fost o bucurie generală. Vânătoarea din 5 n. l. c. în revirul Casivei a fost favorită. Dintre cei trei urși anunțiați unul a fost împușcat de contele Teleki, dar a scăpat în desș. De toți s'au vâdut vreo 13 urși. Baronul Iosika și

Andreiu Bornemisza au plecat alaltăieri bolnăvindu-se. Ieri a plecat din Gurghiu contele Károlyi. Principesa de coroană și-a petrecut înainte de amiazi cu desemnul, ear după amiazi a făcut o preumblare spre Casiva. În pădurea baronului Kemény au prins doi Români de viu un vultur mare de stânci, vulturul a fost adus de viu în Gurghiu.

*

Partidul opozițional din comitatul Tërnavai-mari voiesce a candida la Săn.-Martin în locul lui Ludovic Tisza pre proprietarul de acolo Stefan Kinizsi, fost maior de honveđi. Kinizsi a petrecut după 48 mai mulți ani prin Turcia.

*

Expoziția din Budapesta. În zilele aceste s'a ținut la Budapesta în ministerul de comerț o conferență, în care deputațiunile trimise în România, Serbia, Bulgaria și Rumelia pentru a înduplica pe aceste țeri se iee parte la expoziție, și-au făcut rapoartele lor. Contele Eugen Zichy și Dr. Carol Herrich au raportat despre rezultatele obținute la București și Belgrad. După desbateri mai îndelungate s'a luat următorul conclud: „Guvernele Serbiei, României, Bulgariei și al Rumeliei sânt a se recerca, ca să se sprișinească năsuințele noastre și să ajute după putință activitatea delegaților nostri. Suveranii amintitelor țeri vor fi recercați a concede comorile lor private, cari sânt de interes pentru pavilionul oriental. Persoane singurate nu vor pute lua parte la expoziție în acest pavilion.“

*

Societatea de maghiarisare din Budapesta. Comitetul Schulverein-ului unguresc din Budapesta a început alaltăieri desbaterile asupra noului seu proiect de statute. Cu privire la punctele referitoare la ținerea adunărilor generale s'a iscat întrebarea: dacă nu ar fi cores-punător de a țină în fiecare an ședințe și prin ținuturi locuite de poporațiune de limbă străină? S'a hotărît să se țină și prin deosebite locuri ședințe, dar reuniunea în aceste locuri să se fe-rească de a primi ospitalitatea locuitorilor respectivi lăsând astfel nu numai rezultate morale ci și materiale. În curînd se va desbate asupra propunerii de a organiza și reuniuni prin provincie. Între vorbitori se pot ceti nume ovresci.

*

Regele și Regina României plecând ieri din București către Sigmaringen vor trece prin Viena, unde vor petrece vr'o două sau trei zile. — Ambasadorul austriac dela curtea din București, bar. Mayr, a sosit la Viena.

*

Arderea palatului regal din Copenhaga. Focul din palatul regal din Copenhaga, despre care am comunicat în posta ultimă din nr. 129 al dîrului că a erupț la 3 n. l. c., se serie că a nimicit prețioase multe de artă între cari și opurile lui Thorwalsen și arhivul parlamentului. Biserica castelului și muzeul Thorwalsen au fost scăpate. Regele și principele de coroană au fost de față până la meșul nopții. Originea adevărată a focului nu se scie. La 6 oare s'a întemplat o exploziune de gaz în aripa ostică a castelului, carea de loc a fost cuprinsă de flacări. S'a recuirit miliție. Arhitectul orașului ajutat de vreo 600 de soldați și voluntari a scăpat 800 de tablouri din galeria regală, grupa de marmoră a lui Ierichau, Hercule și Hebe precum și hărțile de stat mai însenate și biblioteca. La 11 oare s'a făcut prin dinamit explodarea unei părți a castelului învecinată cu biserica cu scop ca să mântuiască biserica și muzeul Thorwalsen. Prin exploziune s'au stricat mii de ferestri în tot orașul. Toți privitorii au fost cuprinși de spaimă. La 1 oară după meșul nopții focul a fost localizat. Biserica castelului a fost numai puțin vătămată, ear mușeul a fost acoperit cu materii ude. Principele de coroană Waldemar a dat însuși ajutor. Un artilerist a fost omorît, un oficer rănit de moarte. Prin explodarea cu dinamit au fost răniți mai mulți pompieri. Focul încă nu e stîns. Regele a exprimat prin o scrisoare mulțumită soldaților, pompierilor și matrozilor pentru curagiul, ținuta și sacrificiile dovedite. Toate localitățile parlamentului și biblioteca au fost nimicite, în urma căreia dieta e disolvată, pentru timp de două luni. O aripă a castelului a fost asigurată la societățile de asigurare daneze în preț de 1,800,000 coroane.

Varietăți.

(Drumurile de fer în Elveția.) După o statistică publicată de curînd, rețeaua drumurilor de fer elvețene este de 26,000 kilometri. Veniturile au fost în anul trecut de 76 milioane, și cheltuețele de 39 milioane. Capitalul de construcțiune reprezintă în acțiuni, obligațiuni și subvențiuni ale statelor și comunelor o valoare de 1144 milioane. Acțiunile n'au dat, în termen de mijloc, în anul trecut, decât 177 la sută.

(Fiziologie medicală.) Dîrul „Le Voltaire“ dă următoarele sfaturi unui tîner care are a se căsători:

Dacă logodnica d-tale manifestă o mare

predilecție pentru Strauss, este ușorică; pentru Beethoven, este mâniașă; pentru Liszt, este ambicioasă; pentru Verdi, este prea sentimentală; pentru Mozart, este prea aspră; pentru Offenbach, este zăpăcită; pentru Wagner, este cam sărită. Femeia ce trebuie să cauți este aceea, care nu scie să cante la clavier!

Posta ultimă.

Budapesta, 6 Octomvrie n. Cele 9 secțiuni ale casei deputaților s'au tras definitiv la sorți; de asemenea s'a ales și comisiunea permanentă a casei deputaților, rezultatul alegerii încă nu e publicat. La dietă a sosit o recercare judecătorească, prin care camera deputaților e recercată a extrada pe independentul Pap Simonyi Iván. Comisiunea pentru răspunsul la mesagiul se va alege mâne; acesta va presenta proiectul de răspuns în ședința de Săm-bătă. Desbaterile asupra răspunsului se vor începe deci în ședința dela 11 l. c. n.

Pojon, 6 Octomvrie n. Cu oca-siunea vorbirei ținute alegătorilor sei de ministrul Trefort, s'a prezentat un număr mare de alegători. S'au făcut ovațiuni entusiastice. În vorbire ministrul dîse, că trece cu vederea politica în sens strict, pentru-că aceasta e cunoscută din mesa-giul tronului și din vorbirea dela Oradea-mare a ministrului president. Trefort, se va restrînge la economia țerei, care ofere destul interes și aceasta îi va fi programa. Ministrul face o schițare despre experiența sa căștigată în ultima sa călătorie prin Anglia, Franța și Germania. Accentuează cu deosebire industria desvoltată și inten-sivă a Angliei, economia rațională, arta franceză și gustul fără păreche a Fran-cezilor, școalele Germaniei, instituttele ridicate pentru înaintarea sciinței și armata. El dorește ca Ungaria să învețe dela aceste trei națiuni dătătoare de ton, dar dela fiecare altceva. Regenerarea Ungariei o așteaptă ministrul dela înflorirea sciin-țelor. Ungaria trebuie să pună pond pe desvoltarea industriei și a economiei în-ternaționale, dacă voiesce să scape de po-siția sa actuală subordonată să se năsu-iască a-și căștiga avere și înțelgență dacă voiesce a asigura viitorul națiunei și a statului maghiar. Vorbirea a fost ascu-tată cu mare însuflețire.

Viena, 6 Octomvrie n. Înmormen-tarea pictorului Hans Makart s'a făcut ađi la 3 oare d. a. Au luat parte un număr mare de persoane oficiale și o nespud de mare mulțime de popor.

Agram, 6 Oct. n. Opoziția croată a început deja lupta întreruptă prin sfîrșirea dietei trecute. Dieta a ținut ieri ședință. Ședința a fost deschisă de Mirko Horvat. Din partea guvernului au fost preșenți șefi de secțiune Stancovici și Boncina. La ordinea dîlei a fost verificarea alegerilor dubie. La autenticarea protocolului Da-vid Starcevic i întreabă că din ce cauză nu s'a luat la protocol declararea lui Tus-can relativă la motivele pentru care par-tida de drept nu a luat parte la alegerea presidentului și a notarilor. Camenar cere exmiterea unei comisiuni pentru exa-minarea legilor comune.

Marcovici propune ca dieta să per-tracteze și alegerile acele, cari au fost verificate de secțiuni dar în contra cărora s'a ridicat protest. Dr. Cerncovici com-bate propunerea; Mazura și Camenar vorbesc pentru, ear Spevek contra propunerei. David Starcevic i acuză majoritatea de imoralitate; strigă și gesti-culează ca și de alte ori acuzând guvernul de întrebunțare de forță; el face atentă majoritatea ca să se îndrepteze până mai e timp. Dr. Șram voiesce să vor-bească, David Starcevic i îl întrerumpe și strigă: „Șram e ales numai din partea funcționarilor“.

Paris, 6 Octomvrie n. Armata fran-ceză a ocupat Ke-lung-ul.

Director: Ioan Slavici.

Redactor responsabil: Cornel Pop Păcurar.

Bibliografie.

Compendiu de Geografia Universală, prelucrat în usul scoalelor medii și a preparandilor. Cu 18 figuri originale intercalate în text, de Teodor Ceantea, profesor preparandial. Edițiunea a doua. Arad 1884.

„Familia”. Oradea-mare, 23 Septembrie v. (3 Octombrie n.) 1884. Anul XX. Nr. 39. Sumar: În Moldova și la Dne toate sunt cu puțință (snovă). — Făclia (novelă din popor). — Negriada (epopee națională; partea II). — Calea ferată St. Gotthard: punte de-asupra Ticinului la Stalvedro (ilustrațiune). — Ardeal (studiu limbistic celtic). — Salon: Adunarea societății pentru teatru român. Societatea pentru fond de teatru român. — Congresul studenților români. — Teatru și muzică. — Ce e nou? — Călin-darul săptămânii.

„Gazeta Satenului”. Foia de cunoștințe trebuincioase poporului. Rimnicul-sărat, 20 Septembrie n. 1884. Anul I. Nr. 16. Sumar: Încercări. Mica corespondență. Skiernevice: Opincarul. — Congresul studenților: C. C. Datenlescu. — Igiena, (frigel) de Dr. O. Blasianu. — Corepondență din Mărășești: A. G. — Un nou barometru I. Ștef. Furtună. — Din localitate: D. — Din țară: Sătu-ceanul. — Țiare și reviste. — Premiurile cu prețul redus abonaților noi și vechi. — Anunțuri.

Seiri economice.

Piața din Brașov, 2 Octombrie. Grâul hectolitru fl. 5.60, grâu mestecat fl. 4.—, sâcara fl. 3.30, orș fl. 3.40, ovș fl. 1.70, cucuruz fl. 4.30, mălaiul fl. 4.60, mazerea fl. 7.—, linte fl. 6.—, fasolea fl. 5.—, crumpanele fl. —.90, carnea de vită p. kilo 48 cr., carnea de porc 52 cr., carnea de berbec 28 cr.

Piața din Mediaș, 2 Octombrie. Grâu hectolitru fl. 5.40 până fl. 5.80; grâu mestecat fl. 4.50 până fl. 5.—; sâcara fl. 3.20 până fl. 3.40; orșul — până fl. —; ovșul fl. 2.15 până fl. 2.25; cucuruz fl. 4.50 până fl. 4.75 seminta de cânepă fl. — până fl. —; crumpanele fl. 1.40 până fl. 1.50; mălaiul hectolitru fl. 16.— până fl. —; mazerea fl. 4.80 până fl. 5.—; fasolea fl. 6.— până fl. 6.25; linte fl. — până fl. —; chiminul (sâcarea) fl. 40.— până fl. —; sâu brut 100 kilograme fl. 30.— până fl. 34.—; lumini de sâu vârsate fl. 56.— până fl. —; unsoarea de porc fl. 75.— până fl. —; slămina fl. 66.— până fl. 70.—; cânepa fl. 48.— până fl. 50.—; fânul fl. 1.50 până fl. 1.80; săpunul 100 bucăți fl. 26.— până fl. 40.—; spiritul gradul 10 cr.; carnea de vită kilo 42 până 44 cr.; carnea de vițel 40 până 44 cr.; carnea de porc 48 până — cr.; carnea de mel — până —; ouă 6 cu 10 cr.

Cursul la bursa de mărfuri în Budapesta
dela 6 Octombrie st. n.

Grâu (din Banat): 72—75 Kilo fl. — până —. — 76—81 Kilo fl. — până —. — (lângă Tisza) 72—75 Kilo fl. — până —. — 76—81 Kilo fl. 7.70 până 8.20, (de Pesta) 72—75 Kilo fl. — până —. — 76—81 Kilo fl. 7.60 până 8.10, (de Alba-Regală) 72—75 Kilo fl. — până —. — 76—81 Kilo fl. 7.60 până 8.10, (de Baeska) 72—75 Kilo fl. — până —. — 76—81 Kilo fl. — până —. — (din Ungaria de nord) 72—75 Kilo fl. — până —. — 76—81 Kilo fl. 7.40 până 7.90.

Sâcara (ungurească) 70—72 Kilo fl. 6.70 până 6.95. Orș (nutret): 60—62 Kilo fl. 6.— până 6.35; (de berărie) 62—64 Kilo fl. 6.75 până 9.60.

Ovș (ungurec) 37—40 Kilo fl. 5.80 până 6.10. Cucuruz (de Banat): dela fl. 6.25 până 6.50; de alt soi fl. 6.25 până 6.50.

Rapița fl. 11.50 până 11.75; de Banat fl. 11.25 până 12.—.

Mălaiu (ungurec): fl. 6.20 până 6.50.

Timpul de furnizare.

Grâu (primăvară) 75 Kilo fl. 8.36 până 8.88 (per Septembrie—Octombrie) Kilo fl. 7.80 până 7.81.

Sâcara (primăvară) 69⁷/₁₀ Kilo fl. 5.73 până 5.75. Cucuruzul (Maiu—Iunie) fl. 5.74 până 5.75.

Rapița (August—Septembrie) fl. 11.75 până 12.75.

Spirit (brut) 100 L. fl. 28.75 până 29.25.

Bursa de Viena

din 6 Octombrie st. n. 1884.

Rentă de aur ung. 6 ¹ / ₂ %	122.75
„ „ hârtie „ 4 ¹ / ₂ %	95.15
„ „ hârtie „ 5 ¹ / ₂ %	88.85
Împrumutul căilor ferate ung.	142.70
Amortisarea datoriei căilor ferate de ost ung. (1-a emisiune)	96.75
Amortisarea datoriei căilor ferate de ost ung. (2-a emisiune)	119.—
Amortisarea datoriei căilor ferate de ost ung. (3-a emisiune)	102.50
Bonuri rurale ung.	100.80
„ „ cu cl. de sortare	100.—
„ „ bânățene-timișene	100.25
„ „ cu cl. de sortare	100.—
„ „ transilvane	100.50
„ „ croato-slavone	100.—
Despăgubire pentru dijma ung. de vin	98.75
Împrumut cu premiu ung.	114.20
Losuri pentru regularea Tisei și Segedin	115.50
Rentă de hârtie austriacă	80.95
„ „ argint austriacă	81.95
„ „ aur austriacă	103.—
Losurile austr. din 1860	135.50
Acțiunile băncii austro-ungare	860.—
„ „ de credit ung.	285.50
„ „ „ austr.	285.80
Argintul	—
Galbeni împărătești	5.77
Napoleon-d'ori	9.67
Mărci 100 imp. germane	59.75
Londra 10 Livres sterline	121.80

Bursa de Budapesta

din 6 Octombrie st. n. 1884.

Renta de aur ung. 6 ¹ / ₂ %	122.60
„ „ hârtie „ 4 ¹ / ₂ %	93.—
„ „ hârtie „ 5 ¹ / ₂ %	88.65
Împrumutul căilor ferate ung.	142.40
Amortisarea datoriei căilor ferate de ost ung. (1-a emisiune)	96.50
Amortisarea datoriei căilor ferate de ost ung. (2-a emisiune)	118.75
Amortisarea datoriei căilor ferate de ost ung. (3-a emisiune)	102.25
Bonuri rurale ung.	100.75
„ „ cu cl. de sortare	100.50
„ „ bânățene-timișene	100.50
„ „ cu cl. de sortare	100.25
„ „ transilvane	100.25
„ „ croato-slavone	100.—
Despăgubire pentru dijma ung. de vin	98.75
Împrumut cu premiu ung.	114.50
Losuri pentru regularea Tisei și Segedin	115.50
Renta de hârtie austriacă	80.75
„ „ argint austriacă	81.75
„ „ aur austriacă	102.75
Losurile austr. din 1860	134.50
Acțiunile băncii austro-ungare	855.—
„ „ de credit ung.	286.—
„ „ „ austr.	286.75
Argintul	—
Serisuri fonciari a le institut. de cred. și ec. „Albina“	101.50
Galbeni împărătești	5.76
Napoleon-d'ori	9.66
Mărci 100 imp. germane	59.65
Londra 10 Livres sterline	121.60

Bursa de București.

Cota oficială dela 5 Octombrie st. n. 1884.

Renta amort. (5 ¹ / ₂ %)	Cump.	96 ¹ / ₄	vând.	—
— Rur. conv. (6 ¹ / ₂ %)	„	104.30	„	104.30
Act. de asig. Dacia-Rom.	„	366.—	„	366 ¹ / ₂
Împr. oraș. București	„	—	„	—
Banca națională a României	„	1396.—	„	1410.—

Credit mob. rom.	205 ¹ / ₂	207.—
Act. de asig. Națională	243 ¹ / ₂	244.—
Serisuri fonciare urbane (5 ¹ / ₂ %)	91.50	87.50
Societ. const.	—	283 ¹ / ₂
Schimb 4 luni	5.30	—
Aur	—	—

Schweighofer fii
fabrica imp. reg. de clavire
in Viena

pentru Transilvania și în Sibiu

in

deposiul de clavire al lui Heldenberg

numai în mostre alese și cu prețuri originale se recomandă cu tot adinsul p. t. publicului din provincie. [43] 22

Cancelaria

advocatului [89] 3—3

Dr. Nicolau Olariu

se află din 1 Octombrie st. n. a. c. în strada Honterus Nr. 2 parterre.

Deschidere de neguțatorie nouă.

Am onoare a aduce la cunoștința publică că am deschis o neguțatorie nouă de vestimente muieresci și bărbătești în piața mare casa Universității săsești Nr. 16 (unde a fost mai nainte apoteca Teutsch). Rugând pe P. T. Public pentru cercetare numeroasă, sînt

cu profundă stimă

M. Krassowsky.

1—3 [94]

Cel mai bun și mai eficient izvor în Sibiu.

Învitare de abonament la cele mai eftine Țiare române.

„Amiculu Familiei” Țiar beletristic și enciclopedic-literar — cu ilustrațiuni. Apare regulat în 1/13-a și 15/27-a Ți a fie-cărei lune în numeri câte 2—3 coale; — și publică: *novele, poezii, romanuri, aventuri picante, impresiuni de călătorii, studii sociali, — articlii științifici* mai ales din sfera economiei și a igienei de casă. — *sciri din lumea mare* cu preferință acelea, cari interesează mai de aproape societatea românească, — *principii de viață și notițe de petrecere*. Fie-care număr este bogat și frumos ilustrat. — Prețul de prenumerațiune pre anul întreg e numai **4** fl. pre $\frac{1}{2}$ an **2** fl. pre $\frac{1}{4}$ de an **1** fl. v. a. — pentru România pre anul întreg **10** franci — lei plătibili în bilete de bancă ori în timbre postali.

„Preotulu romanu”. Țiar bisericesc, scolastic și literar. Apare regulat în 1-a și 16-a Ți (c. n.) a fie-cărei lune, în numeri câte de $1\frac{1}{4}$ — $2\frac{1}{2}$ coale și publică: *articlii din sfera tuturor științelor teologice* — tractate dogmatice, istorice, juridice, morali, pastorali, dar mai ales rituali, — *predice* pre domineci, serbători și diferite ocațiuni, mai ales pentru ocațiuni funebrale, precum și *schite de predici*, și ori-ce amenunte aplicabili în predici, *catechese* și alte *învățături pentru popor*, *tractate pedagogice, didactice, studii și recensțiuni literare, sciri* — din sfera bisericească, scolastică și literară. — Prețul de prenumerațiune pre anul întreg e **4** fl., pre $\frac{1}{2}$ **2** fl., pre $\frac{1}{4}$ **1** fl., — Pentru România pre anul întreg **10** franci — lei, — plătibili în bilete de bancă ori în timbre postali.

„Cartile Sateanului Romanu”. Pentru toate trebuințele poporului român. Apare în fie-care lună câte una carte de 1 — $1\frac{1}{2}$ coală — și publică: *novele populare, istorioare, fabule, poezii, anecdote, proverbi* și alte amenunte de *învățatură și petrecere, cunoștințe de economie, industrie, igienă ș. a.*, — *sciri din lumea mare* mai ales acelea cari mai de aproape ating pre poporul nostru. — Prețul de prenumerațiune pre un an întreg e numai **1** fl. v. a., pentru România **2** franci **50** bani — plătibili în timbre postali.

Toate aceste trei Țiare deodată abonate costau pre anul întreg **8** fl. v. a., pentru România **20** franci — lei.

— Exemplare complete dela începutul anului mai sînt câteva. —

☞ Aceia, cari vor abona toate trei Țiarele noastre, ori barem două din ele, vor primi **îndată gratis** patru portrete foarte frumoase. ☞

☞ **Numeri de probă se trimit gratis ori cui.** ☞

☞ A se adresa la: **Cancelaria „NEGRUTIU”** în Gherla (Szamosujvár) unde se mai află încă de vîndare următoarele

☞ **opuri de minune eftine:** ☞

Amoru și dincolo de mormentu. Novelă de Ponson du Terail, trad. de N. F. Negrutiu. Prețul 30 cr.

Biblioteca Sateanului Român. Cartea I., II., III., IV., cuprind materii foarte interesante și amuzante. Prețul la toate patru 1 fl. — câte una deosebi 30 cr.

Biblioteca Familiei. Cartea I. Cuprinde materii foarte interesante și amuzante. Prețul 30 cr.

Colectă de Recepte din economie, industrie, comerț și chemie pentru economi, industriași și comercianți. Prețul 50 cr.

Apologie. Discuțiuni filologice și istorice magiare privitoare la Români, înveritate și rectificate de Dr. Gregoriu Silasi. — Partea I. Paul Hunfalvy despre Cronica lui Georg Gabr. Șincai. Prețul 30 cr.

Renascerea limbii românești în vorbire și scriere înveritate și apretiată de Dr. Gregoriu Silasi Broșura I. și II. Prețul fie-căreia e 40 cr. — Ambele împreună 70 cr.

Poezii de Vasiliu Ranta-Buticescu. Un volum de 192 pagini cuprinde 103 poezie bine alese și arangiate. Prețul redus (dela 1 fl. 20 cr. la) 60 cr.

Ifigenia în Aulida. Tragediă în 5 acte, după Euripide tradusă în versuri de Petru Dulfu. Prețul 30 cr.

☞ Toate acestea **20** opuri deodată procurate se dau cu prețul bagatel de **3** fl. **60** cr. ☞

Ifigenia în Tauris. Tragediă în 5 acte, după Euripide tradusă în versuri de Petru Dulfu. Prețul 30 cr.

Branda sau Nunta fatală. Schiță din emigrarea lui Dragoș. Novelă istorică națională. Prețul 20 cr.

El trebuie să se însoare. Novelă de Maria Schwartz, traducere de N. F. Negrutiu. Prețul 25 cr.

Secretele alor trei nopți sau trei morți vii. Roman angles după Frankstein de Pamfilu I. Grapini. Prețul 50 cr.

Herman și Dorotea după W. de Goethe traducțiune liberă de Const. Morariu. Prețul 50 cr.

Economie pentru scoalele popor. de T. Rosiu. Ed. II. Prețul 30 cr.

Petulantul. Comediă în 5 acte, după August Kotzebue, tradusă de Ioan St. Siulutiu. Prețul 30 cr.

Nu mă uita, Colecțiune; de versuri funebrale urmate de iertăciuni, epitafie ș. a. Prețul 50 cr.

[48] 24—25